

NATURPARKEN MELLEM BAKKEDRAG OG DALSTRØG

Evaluering af en omdannet græsmark ved boligbebyggelse
i Sønderborg

Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn
og Jens Troelsen

2012:17

Naturparken Mellem Bakkedrag og Dalstrøg - Evaluering af en omdannet græsmark ved boligbebyggelse i Sønderborg

Del af interventionsprojektet EN GOD OMVEJ – Bevægelse i lokalområdet

Charlotte Skau Pawlowski
Lars Breum Christiansen
Jasper Schipperijn
Jens Troelsen

Naturparken Mellem Bakkedrag og Dalstrøg - Evaluering af en omdannet græsmark ved boligbebyggelse i Sønderborg: Del af interventionsprojektet EN GOD OMVEJ – Bevægelse i lokalområdet

Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen
Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet

Udgivet 2012

ISBN 978-87-92646-60-6

Serie: Movements, 2012:17

Serieudgiver: Institut for Idræt og Biomekanik

Forsidefoto: Scanpix

Forsidelayout: UniSats

Fotos i øvrigt: Charlotte Skau Pawlowski

Opsætning: Lone Bolwig

Tryk: Print & Sign, Odense

Forskningsprojektet er støttet af Realdania.

Realdania og Lokale og Anlægsfonden har sammen ydet støtte til finansieringen af anlægsprojekterne.

Indhold

Forord	5
1. Baggrund for evalueringen	7
1.1 Hvad er EN GOD OMVEJ?	7
1.2 Hvorfor implementere bevægelsesrum i bolignære områder?	7
1.3 Formål med evalueringen	8
1.4 Afgrænsning af lokalområdet	8
2. Evalueringsmetode	9
2.1 GIS analyse	9
2.2 Feltobservation	9
2.3 Spørgeskemaundersøgelse	10
3. Beskrivelse af det udvalgte lokalområde og EGO aktivitetsområdet	11
3.1 Lokalområdet	11
3.2 EGO aktivitetsområdet, Mellem bakkedrag og dalstrøg	12
3.2.1 EGO aktivitetsområdet før	13
3.2.2 EGO aktivitetsområdet efter	13
4. En dag på EGO aktivitetsområdet, Mellem bakkedrag og dalstrøg	14
5. Rekreativ fysisk aktivitet i det bolignære område	15
5.1 Beskrivelse af respondenterne	15
5.2 Muligheder i lokalområdet for rekreativ fysisk aktivitet	16
5.2.1 Tilfredshed med at bo i lokalområdet	16
5.2.2 Muligheder for leg, bevægelse og socialt samvær	17
5.3 Respondenternes fysiske aktivitet og brug af lokalområdet	18
5.3.1 Fysisk aktivitet i fritiden	18
5.3.2 Brug af lokalområdet til rekreativ fysisk aktivitet	19
5.4 Oplevelse og brug af EGO aktivitetsområdet	20
5.4.1 Brug af naturparken	20
5.4.2 Synet på naturparken	21
6. Konklusion	23
Referencer	24
Bilag	25
Bilag 1: Fotos af Mellem bakkedrag og dalstrøg – Før etablering	25
Bilag 2: Fotos af Mellem bakkedrag og dalstrøg – Efter etablering	26

Forord

Denne rapport er en evaluering af naturparken Mellem bakkedrag og dalstrøg, som er ét af ni anlægsprojekter i EN GOD OMVEJ. Naturparken er placeret på en græsmark ved boligbebyggelse i Sønderborg Kommune.

Institut for Idræt & Biomekanik, Syddansk Universitet har haft ansvaret for evalueringen, som beror på en baselineundersøgelse og en follow-up undersøgelse henholdsvis før og efter etableringen af naturparken. Baselineundersøgelsen blev gennemført i 2011, hvor der blev lavet en GIS analyse, feltobservationer på det planlagte sted for projektet samt en spørgeskemaundersøgelse blandt beboere bosat i lokalområdet grænsende op til græsmarken. I 2012, blev der gennemført en follow-up undersøgelse, der bestod af feltobservationer på stedet for naturparken samt en opfølgende spørgeskemaundersøgelse blandt de samme respondenter, der indgik i baselineundersøgelsen.

Spørgeskemaundersøgelsen er udarbejdet i et tæt samarbejde med Sønderborg Kommune, som har stået for indsamlingen af data. Vi vil gerne benytte lejligheden til at sige tak for samarbejdet til Brian Christensen og Anne Schulz fra Sundhedsfremme og Forebyggelse, som har haft den overordnede og løbende kontakt med Syddansk Universitet. Desuden vil vi gerne takke øvrige involverede personer fra Sønderborg Kommune for et veludført arbejde. Der skal også lyde en stor tak til alle de mennesker, som vi har interviewet under feltobservationerne samt alle de respondenter, der har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen. Mange af respondenterne har her vist et stort engagement i undersøgelsen ved at supplere med deres egne begrundede kommentarer til etableringen af naturparken, Mellem bakkedrag og dalstrøg. Alle har bidraget med vigtig viden.

Det er vores håb, at evalueringen frembringer viden, som kan være til nytte for Sønderborg Kommune og øvrige aktører, der arbejder med sundhed, social integration og byplanlægning.

Odense, november 2012

Charlotte Skau Pawlowski
Projektmedarbejder
Institut for Idræt & Biomekanik,
Syddansk Universitet

Jens Troelsen
Projektleder
Institut for Idræt & Biomekanik,
Syddansk Universitet

1. Baggrund for evalueringen

1.1 Hvad er EN GOD OMVEJ?

EN GOD OMVEJ (EGO) er et udviklingsprojekt, som sætter fokus på, hvordan den fysiske ramme kan skabe bedre vilkår for det aktive og sunde hverdagsliv med fokus på bevægelse i det fri, lige der hvor man bor eller færdes i det daglige. I alt 59 af landets kommuner har deltaget i et udviklingsforløb, der med støtte fra Realdania og Lokale og Anlægsfonden (LOA) har haft fokus på at udvikle kreative, fysiske tiltag, som kan invitere byens borgere til leg og bevægelse. Anlægsprojekterne realiseres for relativt få anlægskroner og fungerer samtidigt som inspiration for den mere langsigtede og strategiske planlægning i forhold til at skabe gode rammer for sunde og aktive boligområder, kvarterer og byer.¹

Ni projekter er udvalgt til realisering:²

- Dronningens Bastion, Fredericia Kommune
- Byens Arena, Gladsaxe Kommune
- Opfordring til udfordring, Kolding Kommune
- Sidesporet, Middelfart Kommune
- Odsherreds gode omvej – Et bevægelseseksperimentarium i Sundhedscentrets park, Odsherred Kommune
- PulsPark i Ringkøbing, Ringkøbing-Skjern Kommune³
- Pixlpark (Den digitale legeplads), Roskilde Kommune
- En Voldsom Omvej, Solrød Kommune
- Naturparken, Mellem bakkedrag og dalstrøg, Sønderborg Kommune

1.2 Hvorfor implementere bevægelsesrum i bolignære områder?

Sundhedsstyrelsen vurderer, at omkring 30-40 % af den voksne danske befolkning ikke lever op til de nationale anbefalinger om 30 minutters fysisk aktivitet om dagen (Kiens et al., 2007). Den Nationale Sundhedsprofil fra 2010 viser, at 16 % af den voksne danske befolkning udelukkende har stillesiddende fritidsaktivitet, men at 68 % gerne vil være mere fysisk aktive (Sundhedsstyrelsen, 2011).

Den teknologiske udvikling og velstand har medført, at vi kan leve et fysisk inaktivt liv og samtidig have rigelig og let adgang til føde hver dag. Arbejdslivet er desuden for mange mennesker præget af stillesiddende aktiviteter, samtidigt med at motoriserede transportformer som bil, bus og tog for mange er den primære transportform. Selvom nogle undersøgelser tyder på, at der er en stigning i fysisk aktive fritidsaktiviteter, er den tid, der bliver brugt herpå, ofte ikke nok til at kompensere for det fysisk inaktive arbejdsliv (Kiens et al., 2007). Fysisk inaktivitet øger risikoen for en række sygdomme, først og fremmest hjerte-kar-sygdomme, type 2-diabetes, muskel- og skeletsygdomme, brystkræft, kræft i tyktarm samt overvægt.

1 Læs mere om EGO projektet ved at gå ind på hjemmesiden www.engodomvej.dk

2 Der er udarbejdet en evalueringsrapport for otte af de ni EGO projekter samt en samlet rapport, hvor de otte EGO projekter indgår. Desuden er der udarbejdet en procesevalueringsrapport. Alle rapporter kan downloades fra hjemmesiden www.engodomvej.dk

3 Anlægningen af EGO projektet i Ringkøbing-Skjern Kommune er blevet forsinket og indgår derfor ikke i evalueringen.

Ligeledes oplever fysisk inaktive et lavere selvværd og flere depressioner (Floriani & Kennedy, 2008).

Der er tiltagende evidens for, at fysisk inaktivitet kan tilskrives karakteristika ved børn, unge og voksnes lokalmiljøer, der favoriserer inaktive former for fritid og transport (Dunton et al., 2009). Samtidig er det påvist, at de bolignære fysiske omgivelser har stor betydning for, hvor meget og hvordan børn og voksne dyrker idræt og bevæger sig (Troelsen et al., 2008. Limstrand, 2008. Dunton et al. 2009. Floriani & Kennedy, 2008). Undersøgelserne viser således, at især børn er fysisk aktive, der hvor de bor, og at der er en positiv sammenhæng mellem tilstedeværelsen af og nærheden til faciliteter, der kan bruges til fysisk aktivitet (fx parker, legepladser, rekreative områder og idrætsanlæg), og det fysiske aktivitetsniveau. Undersøgelser viser endvidere, at de åbne, gratis, ikke-specialiserede anlæg og faciliteter har større tiltrækning på de mindst fysisk aktive børn end de specialiserede anlæg, der i højere grad tiltrækker de mere fysisk aktive børn. Endelig har undersøgelser vist, at alternative, frie aktivitetsmuligheder med selvbestemmelse og et godt socialt miljø er fremmende for deltagelse i fysisk aktivitet (Troelsen et al., 2008).

1.3 Formål med evalueringen

Denne evalueringsrapport sigter på at opnå viden om:

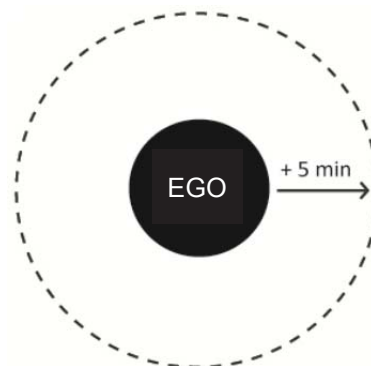
1. Et afgrænset lokalområdes fremmende og hæmmende karakter i forhold til rekreativ fysisk aktivitet
2. Beboeres tilfredshed med at bo i deres lokalområde samt deres brug af lokalområdet til rekreativ fysisk aktivitet før og efter etableringen af EGO aktivitetsområdet, Mellem bakkedrag og dalstrøg.
3. Omfanget og karakteren af rekreativ fysisk aktivitet på EGO aktivitetsområdet, Mellem bakkedrag og dalstrøg.

Rekreativ fysisk aktivitet dækker over forskellige former for bevægelse og aktivitet udført på udearealer med rekreativ potentiale, hvilket i undersøgelsen henfører til legepladser, parker, skov, strand, stisystemer, idrætsfaciliteter mv. beliggende i lokalområdet.

1.4 Afgrænsning af lokalområdet

I undersøgelsen er der defineret et lokalområde afgrænset efter EGO aktivitetsområdets samlede udstrækning plus en bevægelsesafstand fra EGO aktivitetsområdet på maksimalt ca. fem minutter på cykel svarende til en radius på ca. 1,5 km. (Se figur 1.4). De fem minutter er valgt, fordi adskillige undersøgelser har vist, at nærhed til faciliteter og rum for fysisk aktivitet har afgørende betydning for, hvor idræts- og bevægelsesaktive især børn og ældre er (Limstrand 2008. Dunton et al. 2009. Floriani & Kennedy 2008).

Figur 1.4 Definition af lokalområdet ud fra et afstandsprincip.

Det har desuden været medbestemmende for lokalområdets afgrænsning, at der var tilstrækkelige beboere bosat i området til at deltage i spørgeskemaundersøgelsen samt at afgrænsningen blev "skåret" et naturligt sted som fx større veje, jernbane mv. I Sønderborg Kommune afviger lokalområdets afgrænsning en smule grundet et større industriområde lige umiddelbart nord for EGO aktivitetsområdet. Det betyder, at der ikke er beboelse nord for aktivitetsområdet og derfor ikke medtaget som del af lokalområdet (Se figur 3.1).

Lokalområdet er således et område, som er defineret ud fra et afstandsprincip til aktivitetsområdet og et tilgængelighedsprincip i forhold til at rekruttere respondenter. Det definerede lokalområde er derfor ikke nødvendigvis det, som den enkelte borger opfatter som sit lokalområde.

2. Evalueringsmetode

Rapportens empiriske materiale består af en baselineundersøgelse umiddelbart før etablering af naturparken, Mellem bakkedrag og dalstrøg og en follow-up undersøgelse gennemført efter etableringen. Metoden er en kombination af det komparative og det longitudinelle design (tværsnits- og længdesnitsstudie), der muliggør analyse af dels hvordan adfærd og holdninger er på et givent tidspunkt, og dels hvordan ændringer sker over tid. Nedenfor i tabel 2 ses, hvilke dataindsamlingsmetoder, der blev benyttet og på hvilke tidspunkter, at de er blevet gennemført.

Tabel 2 Dataindsamlingsmetode og tidspunkt for dataindsamling

Metode	Baseline	Follow-up
GIS	Oktober 2011	-
Feltobservation	Februar 2011	August 2012
Spørgeskemaundersøgelse	April-maj 2011	August-september 2012*

* Followup spørgeskemaundersøgelsen var planlagt til gennemførelse året efter i samme måneder som baseline-spørgeskemaundersøgelsen, men grundet forsinkelser med anlægning af projektet blev undersøgelsen udsat.

2.1 GIS analyse

Der blev gennemført en GIS analyse (Geografisk Information System) med henblik på at kortlægge og beskrive lokalområdets arealbenyttelse, herunder infrastruktur, bebyggelse, rekreative områder og faciliteter til idræt, leg og bevægelse. Udover GIS data, som Syddansk Universitet har adgang til, har Sønderborg Kommune leveret supplerende GIS data om cykelstier for en mere fyldestgørende og detaljeret kortlægning af området.

2.2 Feltobservation

Der blev foretaget feltobservation på én vilkårlig hverdag hhv. før og efter etableringen af EGO aktivitetsområdet. Feltobservationerne blev brugt til at supplere GIS analysens faktuelle beskrivelse af EGO aktivitetsområdet. En kommunal fagperson deltog delvist i baselineobservationen, hvilket gav yderligere en faktuel viden omkring området. Desuden havde feltobservationerne til hensigt at supplere spørgeskemaundersøgelsen i forhold til, hvordan EGO aktivitetsområdet blev anvendt i et hverdagsperspektiv. Fokus var rettet på at observere

brugen af området i forhold til alder, sociale grupperinger, aktivitetsformer og varighed. For en mere fyldestgørende empiri inkluderede feltobservationerne desuden ustrukturerede interviews med brugere af EGO aktivitetsområdet, naboer til aktivitetsområdet samt forbipasserende.

2.3 Spørgeskemaundersøgelse

Spørgeskemaundersøgelsen bestod af en række spørgsmål med henblik på at indhente selvrapporterede oplysninger om adfærd samt subjektive vurderinger af lokalområdets karakter og faciliteter. Spørgsmålene var ens i baseline- og follow-up undersøgelsen. Follow-up spørgeskemaet bestod desuden af en række spørgsmål, der gik på brug og tilfredshed med det færdiggjorte EGO aktivitetsområde.

SDU og Sønderborg Kommune samarbejdede omkring dataindsamlingen, hvor kommunen havde et stort medansvar. Kommunen rekrutterede respondenterne ved at lave et udtræk på samtlige borgere fra 16 år⁴ bosiddende i den sydlige og vestlige del af det afgrænsede lokalområde. Kommunen sendte et informationsbrev om undersøgelsen til samtlige respondenter. Der var mulighed for enten at svare elektronisk på spørgeskemaet eller at rekvirere et papirspørgeskema og returnere det i en svarkuvert. Kommunen sendte to rykkerbreve med ca. 14 dages mellemrum til de respondenter, der endnu ikke havde svaret på spørgeskemaet.

Beboerne bosat i den østlige del af det afgrænsede lokalområde deltog i adskillige spørgeskemaundersøgelser på tidspunkt for denne undersøgelse, hvilket betød at Sønderborg Kommune ønskede at ”skåne” beboerne for endnu en spørgeskemaundersøgelse.

Det blev imødekommet ved, at der i stedet gennemførtes telefoninterviews på tidspunkt for baselineundersøgelsen med 20 tilfældigt udvalgte beboere fra 16 år fra det østlige boligområde og på tidspunkt for follow-up undersøgelse blev der gentaget telefoninterviews med fem personer fra baselineundersøgelsen samt gennemført interviews med 10 tilfældigt udvalgte beboere fra 16 år fra samme boligområde. Interviewene blev gennemført ud fra samme spørgeskema som blev brugt i den øvrige undersøgelse og samtlige interviews indgik på lige vilkår i undersøgelsen som de besvarede spørgeskemaer fra respondenterne fra den sydlige og vestlige del af lokalområdet. Sønderborg Kommune havde ansvaret for gennemførelsen af interviewene.

Nedenfor i tabel 2.3 ses hhv. hvor mange respondenter der deltog i spørgeskemaundersøgelsen, hvor mange respondenter, der besvarede spørgeskemaundersøgelsen samt undersøgelsens svarprocent for både baseline- og follow-up undersøgelsen.

Tabel 2.3 Deltagende respondenter og svarprocent

Respondenter	Baseline	Follow-up
Antal respondenter (N)	1.042	951*
Antal respondenter, der har besvaret spørgeskemaet (n)	457	232
Svarprocent (%)	44	24

* Der var et frafald på i alt 91 personer grundet bl.a. fraflytning, adresseændringer, dødsfald, samt ønske om ikke at deltage i undersøgelsen.

4 En Voldsom Omvej er tiltænkt alle aldersgrupper, men eftersom der kan være vanskeligheder forbundet med at gennemføre en spørgeskemaundersøgelse blandt de yngste aldersgrupper er målgruppen for spørgeskemaundersøgelsen afgrænset til beboere fra 16 år.

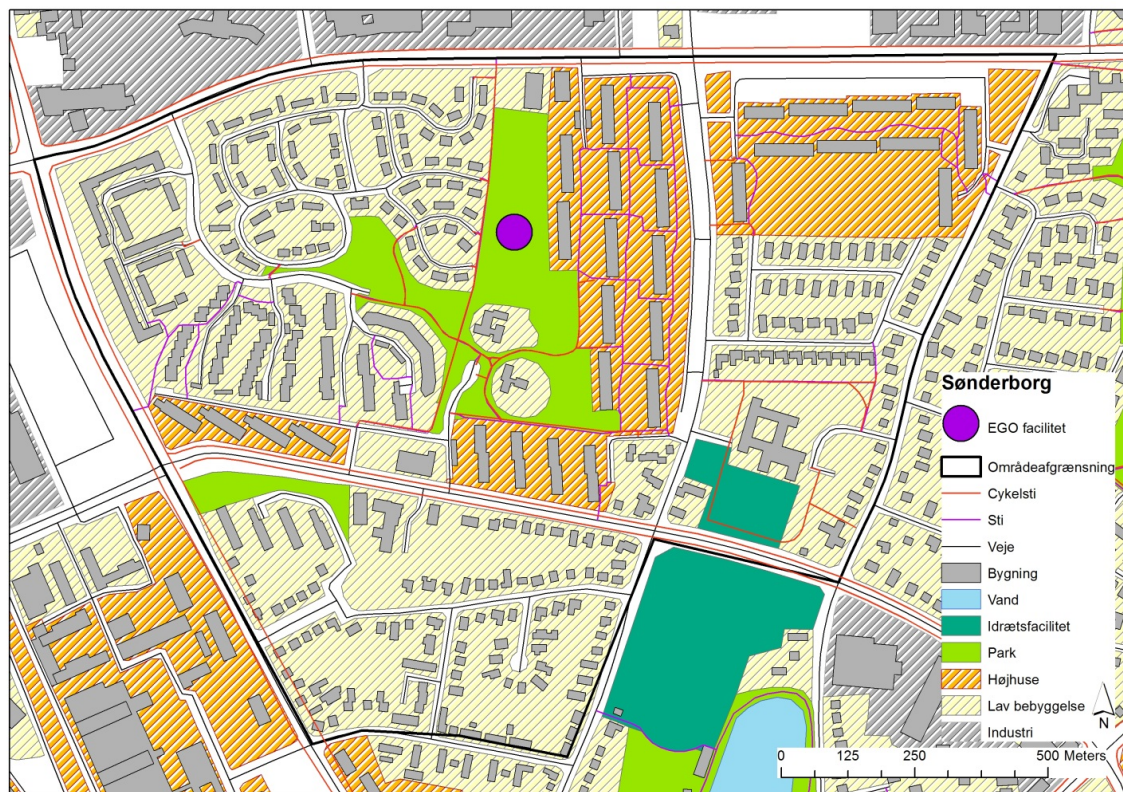
3. Beskrivelse af det udvalgte lokalområde og EGO aktivitetsområdet

Afsnittet indeholder en deskriptiv beskrivelse af både det afgrænsede, udvalgte lokalområde og EGO aktivitetsområdet på baggrund af GIS analyse og feltobservation.

3.1 Lokalområdet

Det udvalgte lokalområde er placeret i Sønderborgs nordlige bydel ca. 1,5 km fra byens centrum og har et areal på 166,4 ha (1,7 km²). På 117,5 ha er der bebyggelse svarende til at 70,6 % af lokalområdet er bebygget (se figur 3.1 og tabel 3.1). Bebyggelsen er meget varierende og rummer i alt 1.205 husstande.⁵ Mod øst er der en større boligblokbebyggelse med 3-etagers boligblokke fra 1970'erne. Mod vest ligger et område bygget i 1989 med familierækkehuse. Midt i lokalområdet er der et boligområde med lejeboliger i 2-etagers boligblokke. I den sydlige – og sydøstlige del af lokalområdet er der to større parcelhuskvarter. Udearealerne i de almene boligområder rummer traditionelle legepladser og i det østlige boligblokområde er der desuden etableret en nyere multibane og parkourbane.

Figur 3.1 GIS kort over lokalområdet

Der er stor variation i lokalområdets beboersammensætning. Boligblokområdet mod øst er kendetegnet ved en forholdsvis høj andel af beboere med anden etnisk baggrund end dansk, mange børn og unge under 18 år samt beboere på overførselsindkomst. I rækkehusbebyggelsen mod vest er hovedparten af beboerne etniske danskere, og der bor en stor andel ældre beboere. I villakvarteret i den sydlige del af lokalområdet bor der mange etnisk danske børnefamilier.⁶

⁵ Oplysning fra Sønderborg Kommune, Marts-april 2011.

⁶ Oplysning fra Sønderborg Kommune, Marts-april 2011.

Der er forbindende stisystemer mellem flere af de forskellige boligområder i lokalområdet og længere stiforløb langs hovedvejene. Sammenlagt er der opgivet 4,2 km sti i området. I lokalområdet er der også opgivet rekreative områder på 4,2 ha, svarende til 2,5 % af det afgrænsede lokalområde. Det største rekreative område er et centralt placeret græsareal på 1,1 ha. Desuden er der opgivet idrætsfaciliteter på 0,8 ha, svarende til 0,5 % af det totale areal.

Tabel 3.1 Forskellig arealanvendelse i lokalområdet opgivet i størrelse samt procent af hele lokalområdet

Arealanvendelse	Størrelse	% af total
Lokalområde	166,4 ha	
Bebygget areal*	117,5 ha	77,1 %
Idrætsfacilitet	0,8 ha	0,5 %
Rekreativt område**	4,2 ha	2,5 %

* Samlet betegnelse for lav bebyggelse, højhuse og industri

** Samlet betegnelse for skov, park og kirkegård

Umiddelbart syd for lokalområdet er der også et større idrætsanlæg, Kærvej Stadion, og i forlængelse af stadion er der et større rekreativt område, i form af en bypark med sø og friluftsscene. Fra byparken er der via tunnel for fodgængere og cyklister adgang til byens gågadeområde og den centrale del af Sønderborg by. Mod nord grænser lokalområdet op til et større industri- og erhvervsområde.

Analysen viser et område, hvor en relativ stor andel af arealet udgøres af bebyggelse. Der er imidlertid et større græsområde med muligheder for rekreativ fysisk aktivitet, et større forbindende stisystem samt legearealer og multibane i tilknytning til boligforeningerne. Desuden er der gode idrætsfaciliteter og en større bypark i umiddelbar nærhed af lokalområdet.

3.2 EGO aktivitetsområdet, Mellem bakkedrag og dalstrøg

Græsarealet centralt placeret i lokalområdet udgør placeringen for EGO aktivitetsområdet Mellem bakkedrag og dalstrøg. I lokalplanen er græsarealet udlagt til offentligt formål og må således udelukkende benyttes til park og andre rekreative formål. Mod nord grænser arealet op mod dagligvareforretningen Rema1000 med større p-plads areal og mod syd er der et areal med høje tætte træer og krat. Langs hele østsiden ind mod en række boligblokke er der en hæk. Lige bag hækken har boligforeningerne etableret multibanen, parkourbanen samt en klassisk legeplads. Langs hele vestsiden af græsarealet løber der en asfalteret og belyst gang- og cykelsti i nord sydgående retning. Fra denne sti er der forbindelser ind i det omkringliggende rækkehusområde.

Figur 3.2 GIS kort over EGO aktivitetsområdet

3.2.1 EGO aktivitetsområdet før

Før etableringen af naturparken stod græsarealet øde og ubenyttet hen som en åben græsmark, dog med høje tætte træer og krat mod syd. Man kunne se tydelige trampestier tværs over plænen, som antydede at græsset blev benyttet som genvej til fods eller på cykel ellers var der ingen aktivitet på græsmarken. (Se fotos af græsmarken før etableringen af Mellem bakkedrag og dalstrøg i bilag 1).

Med en anlægsøkonomi på 721.000 kr. ville Sønderborg Kommune på baggrund af beboernes ønsker om et centralt samlingssted, skabe et bakkelandskab på den øde græsmark til spontan bevægelse og ophold for alle beboere i området⁷.

3.2.2 EGO aktivitetsområdet efter

I maj 2012 åbnede aktivitetsområdet, Mellem bakkedrag og dalstrøg, som en naturpark, der indbefatter et varieret og bakket landskab med højedrag og dalstrøg. Naturparken omfatter to hovedgreb. En gryde og den grønne løber. Gryden er bakkelandskabets midtpunkt med mulighed for at danne ramme for både sportslige og kulturelle aktiviteter. Skråningerne er udstyret med redskaber som reb, greb, træstubbe,

net, stålrør og en rutsjebane. Den grønne løber, fører som en grussti gennem området. Stien løber hen over plænen og bugter sig ind i gryden, og binder dermed området sammen. Der er desuden en svævebane i den nordlige ende af parken. Der er ingen informationer omkring aktivitetsmulighederne i naturparken. I gryden samt den nordlige og den sydlige ende af parken er der opsat skraldespande samt bænke i form af store træsveller. Bag bænkerne ind mod

⁷ Sønderborg Kommunes projektbeskrivelse kan rekvireres på hjemmesiden www.engodomvej.dk

Rema1000 er der også plantet en række træer. Der er lavet hul i hækken ind mod boligblokkene og multibanen, hvilket gør naturparken tilgængelig fra alle boligområderne. (Se fotos af græsmarken efter etableringen af Mellem bakkedrag og dalstrøg i bilag 2).

4. En dag på EGO aktivitetsområdet, Mellem bakkedrag og dalstrøg

Afsnittet indeholder en deskriptiv beskrivelse af en heldagsobservation i og omkring naturparken foretaget tre måneder efter etableringen af projektet.

Det var en varm hverdag i august med sol fra en skyfri himmel. Ved ankomsten om formiddagen lå naturparken øde hen. På en græsmark ved siden af stod tre personer og snakkede imens deres hunde løb og legede. En flok ældre beboere stod på en asfalteret sti langs græsarealet og snakkede på vej til og fra dagligvarebutikken, Rema1000, som stødte op til naturparken. Ifølge en nabo til naturparken kom der af og til børnehaver forbi og legede om formiddagen, men ikke denne dag. Heller ikke om middagen var der besøgende i naturparken.

Tidligt på eftermiddagen var der børn og unge i og omkring boligforenings multibane øst for naturparken. Nogle spillede fodbold, mens andre legede på hhv. en legeplads og en parkourbane ved siden af multibanen. En pige hoppede i en trampolin, der var opsat ved den boligblok hun boede i, men der var stadig ingen der brugte faciliteterne i naturparken lige ved siden af.

Men pludselig om eftermiddagen begyndte der at komme besøgende i parken. De fleste var børn i alderen omkring 7 til 12 år, men der kom også enkelte helt små børn med deres mødre. De fleste fulgtes nogle stykker sammen – enten venner eller søskende, men der kom også børn alene. Der kom både danske børn fra rækkehusområdet og børn af anden etnisk herkomst fra boligblokområdet. Fælles for stort set alle børnene var, at de løb meget målbevidst hen til svævebanen. På svævebanen udfordrede de sig selv og hinanden i både forskellige måder at sidde og hænge i tovet på og med hvor mange de kunne svæve på en gang. Alle børnene grinede og hvinede. På et tidspunkt var der tre veninder fra rækkehusene, der legede på svævebanen. Da de havde været der i ca. 10 minutter kom der en pige fra boligblokkene og stillede sig i kø. De skiftedes alle sammen til at tage en tur indtil tre søskende til pigen fra boligblokkene ankom, da løb de tre veninder fra rækkehusene hjem igen. Flere af beboerne fra rækkehusområdet havde den oplevelse, at børnene fra de forskellige boligområder havde svært ved at lege i parken på samme tid fordi beboerne fra rækkehusene mente, at børnene fra boligblokkene dominerede i naturparken.

I løbet af eftermiddagen var der også andre faciliteter end svævebanen, der blev brugt. Tre unge fyre, der tidligere hang udovre ved multibanen, gik over i gryden for at ligge sig på bænkene. Også rutsjebanen og forskellige træstubbe i terrænet blev af og til brugt af børn. Flere nævnte imidlertid, at de ikke vidste hvad nogle af faciliteterne skulle bruges til. En pige, der legede på svævebanen spurgte sin veninde: *"Skal vi prøve det der?"* og pegede over på nogle træstubbe placeret tæt op ad hinanden i græsset. Veninden svarede: *"Jamen jeg ved ikke en gang hvad man skal bruge det til."*

Hele dagen var der forbipasserende på den asfalterede sti langs naturparken. Nogle cyklede, andre kom gående. Langt de fleste havde indkøbsposer med eller luftede hund. En lille pige, sagde til sin mor da de passerede naturparken: *"Jeg vil lege mor"*, hvorefter moderen svarede: *"Nej, vi skal hjem og lave aftensmad. Vi kan komme her ned en anden dag"*. Pigen gik modvilligt med moderen hjem. Flere af de forbipasserende med mindreårige børn prøvede imidlertid nogle af parkens faciliteter på vej til eller fra Rema1000. Beboerne i området oplevede ingen problemer med naturparken i form af larm, hærværk og folk der hang ud der om aftenen, men flere af beboerne i rækkehusområdet havde den holdning, at selvom naturparken var kønnere at kigge på end den tidligere græsmark, var der nok af legefaciliteter i boligblokkene, hvor de fleste børn boede. En ældre mand sagde: *"Det er spild af penge og det sagde vi allerede inden det blev bygget"*. Desuden var der flere beboere, der påpegede, at der var problemer med oversvømmelse i gryden når det havde regnet, hvilket kunne være farligt når mindreårige børn legede der.

5. Rekreativ fysisk aktivitet i det bolignære område

Dette afsnit indeholder indledningsvis en analyse af mulighederne for fysisk - og social aktivitet i lokalområdet, dernæst en redegørelse af beboernes fysiske aktivitet og brug af lokalområde og slutteligt en beskrivelse af beboernes oplevelse og brug af EGO aktivitetsområdet, Mellem bakkedrag og dalstrøg. Analysen er udarbejdet på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen. Hvor det er relevant er analyserne suppleret med data fra feltobservationerne (jf. afsnit 4).

5.1 Beskrivelse af respondenterne

I det følgende afsnit beskrives respondenterne, der har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen fordelt på køn, alder, boligform og -område, andel med lang videregående uddannelse samt etnicitet. Respondenterne er inddelt i fire kategorier, henholdsvis respondenter der, har svaret på baselineundersøgelsen (n=457), follow-up undersøgelsen (n=232), både baseline- og follow-up undersøgelsen (n=192) samt det totale udtræk respondenter (N=1.042). Herved er det muligt både at se om der er forskel på baseline respondenterne i forhold til follow-up respondenterne og se om der er sket ændringer over tid blandt de samme respondenter.

Det fremgår af tabel 5.1a, at andelen af kvinder, der har besvaret spørgeskemaet (57-59 %), udgør en væsentlig større andel end mænd (41-43 %) og at der er flere kvinder og færre mænd, der har besvaret spørgeskemaundersøgelsen i forhold til andelen af hhv. kvinder (54 %) og mænd (46 %) i det totale udtræk. Desuden fremgår det, at der er betydeligt flere respondenter i aldersgruppen 45-64 år og væsentlig færre af de 16-24 årige (1-4 %) end tilfældet for de øvrige aldersgrupper, der har besvaret spørgeskemaundersøgelsen.

Tabel 5.1a Fordeling af respondenter ud fra køn og alder, angivet i procent.

	Alder	Respondenter			Samlet udtræk N=1.042
		Baseline n=457	Follow-up n=232	Baseline + Follow-up n=192	
Mænd	16-24 år	3 %	2 %	1 %	7 %
	25-44 år	11 %	8 %	8 %	14 %
	45-64 år	17 %	19 %	18 %	16 %
	≥ 65 år	12 %	13 %	14 %	9 %
	I alt	43 %	42 %	41 %	46 %
Kvinder	16-24 år	4 %	3 %	3 %	6 %
	25-44 år	17 %	12 %	13 %	15 %
	45-64 år	23 %	29 %	29 %	20 %
	≥ 65 år	13 %	13 %	14 %	13 %
	I alt	57 %	58 %	59 %	54 %

I tabel 5.1b nedenfor ses forskellige baggrundsvariable fordelt på hhv. respondenter fra baselineundersøgelsen, respondenter fra follow-up undersøgelsen samt respondenter fra både baseline- og follow-up undersøgelsen. Ca. halvdelen af respondenterne bor i rækkehusene vest for naturparken (51-53 %) og mellem 14-20 % bor i lejlighederne øst og syd for naturparken. Der er flest respondenter bosat i lejlighederne der deltager i baselineundersøgelsen (20 %) og færrest der har deltaget i begge undersøgelser (14 %). Ca. hver 13. respondent har en lang videregående uddannelse (7-8 %) og ca. hver 10. har en anden etnisk baggrund end dansk (8-12 %). Her er der også flest respondenter med anden etnisk baggrund end dansk der deltager i baselineundersøgelsen (12 %) og færrest der har deltaget i begge undersøgelser (8 %).

Tabel 5.1b Baggrundsvariable fordelt på respondentgrupper, angivet i procent.

	Respondenter		
	Baseline n=457	Follow-up n=232	Baseline + Follow-up n=192
Rækkehus (vest for EGO området)	51 %	51 %	53 %
Lejlighed (øst og syd for EGO området)	20 %	18 %	14 %
Lang videregående uddannelse	8 %	8 %	7 %
Anden etnisk baggrund end dansk	12 %	9 %	8 %

5.2 Muligheder i lokalområdet for rekreativ fysisk aktivitet

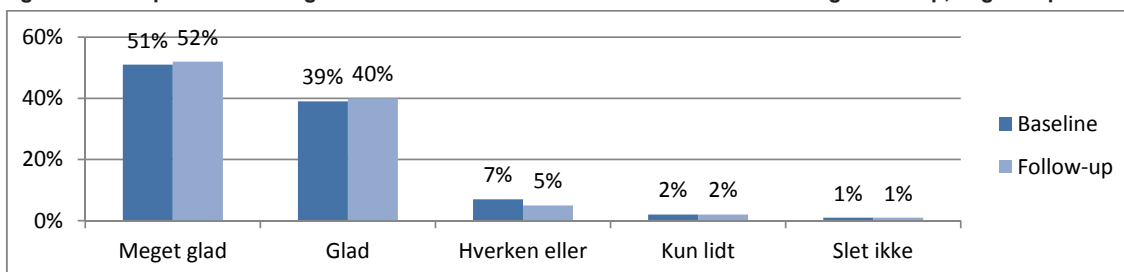
I det følgende afsnit beskrives respondenternes tilfredshed med at bo i lokalområdet samt deres syn på mulighederne for fysisk og social samvær før og efter etableringen af EGO aktivitetsområdet, Mellem bakkedrag og dalstrøg.

5.2.1 Tilfredshed med at bo i lokalområdet

Respondenterne i det afgrænsede lokalområde er langt overvejende tilfredse med at bo i deres lokalområde. På spørgsmålet om, hvor glade de er for at bo i lokalområdet svarer 90 % i baselineundersøgelsen og 92 % i follow-up undersøgelsen, at de er glade til meget glade for at bo

i deres lokalområde (figur 5.2.1). Der ses imidlertid ingen videre forskel over tid i respondenternes tilfredshed med at bo i lokalområdet. Der ses en tendens til, at de respondenter der bor i fritliggende hus i den sydlige del af lokalområdet er gladere (97 %) for at bo i lokalområdet end respondenterne i de øvrige områder i lokalområdet (Fremgår ikke af figuren).

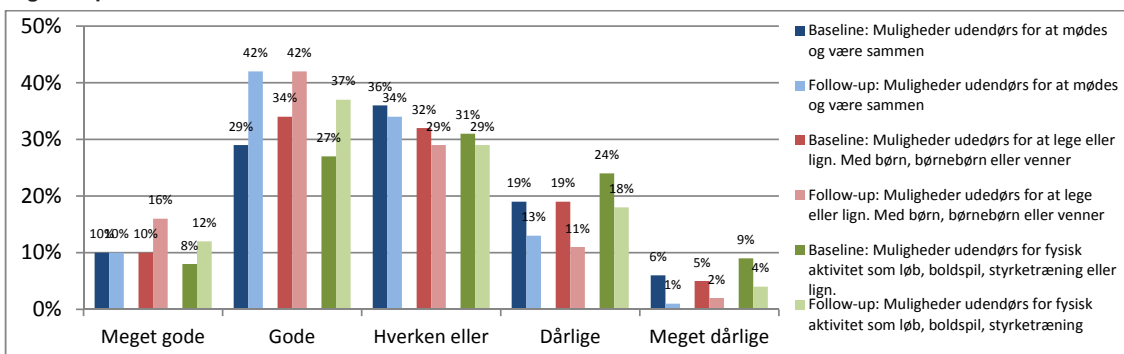
Figur 5.2.1 Respondenternes glæde ved at bo i deres lokalområde ved baseline og follow-up, angivet i procent.

5.2.2 Muligheder for leg, bevægelse og socialt samvær

I figur 5.2.2a fremgår det, at andelen af respondenter, der er tilfredse med mulighederne i lokalområdet for hhv. at være sammen, lege og være fysisk aktiv er øget væsentligt over tid. Der er 39 % af respondenterne i baselineundersøgelsen og 52 % af respondenterne i follow-up undersøgelsen, som synes at mulighederne for at mødes udendørs og være sammen i lokalområdet er gode til meget gode. 49 % af respondenterne i baselineundersøgelsen og 58 % af respondenterne i follow-up undersøgelsen synes at mulighederne for at lege udendørs i lokalområdet er gode til meget gode. Mens der er 35 % af respondenterne i baselineundersøgelsen og 49 % af respondenterne i follow-up undersøgelsen, der giver udtryk for, at mulighederne for fysisk aktivitet udendørs i lokalområdet er gode til meget gode. Der er imidlertid relativt mange respondenter, der angiver, at mulighederne udendørs i lokalområdet for hhv. at være sammen, lege og være fysisk aktiv er dårlige til meget dårlige om end andelen er faldende ved follow-up. (Mulighederne for at mødes og være sammen falder fra 25 % til 14 %, mulighederne for at lege falder fra 24 % til 13 % og mulighederne for fysisk aktivitet falder fra 35 % til 22 %).

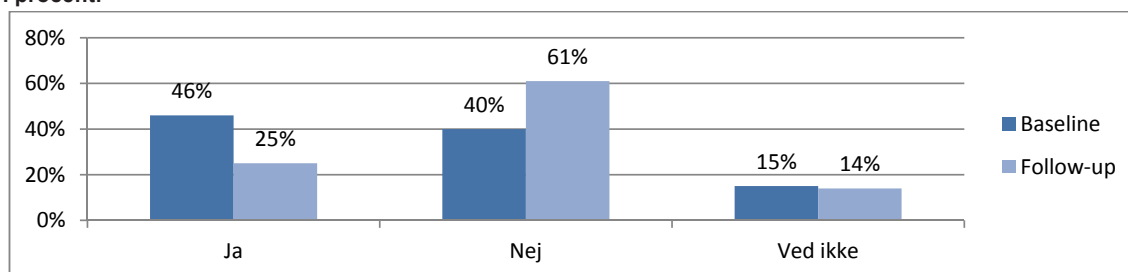
Figur 5.2.2a Muligheder for at mødes, at lege og at være fysisk aktiv i lokalområdet ved baseline og follow-up, angivet i procent.

Ser man isoleret på gruppen af respondenter, der både har besvaret baseline- og follow-up undersøgelsen, ses der ligeledes en markant øget tilfredshed med mulighederne udendørs i lokalområdet for hhv. at være sammen, lege og være fysisk aktiv efter at EGO aktivitetsområdet er etableret. (Fremgår ikke af figuren).

Ligeledes ses der en markant positiv forskel over tid i forhold til, om respondenterne savner steder eller faciliteter i lokalområdet, hvor de kan være fysisk aktive. Af figur 5.2.2b fremgår det, at knap hver anden (46 %) respondent i baselineundersøgelsen savner steder eller faciliteter i lokalområdet, hvor de kan være fysisk aktive, mens at det er faldet til hver fjerde (25 %) respondent i follow-up undersøgelsen. Samtidigt er andelen af respondenter, der svarer, at de ikke savner steder eller faciliteter i lokalområdet, hvor de kan være fysisk aktive steget fra baselineundersøgelsen (40 %) til follow-up undersøgelsen (61 %).

Figur 5.2.2b Savn af steder eller faciliteter for fysisk aktivitet i lokalområdet ved baseline og follow-up, angivet i procent.

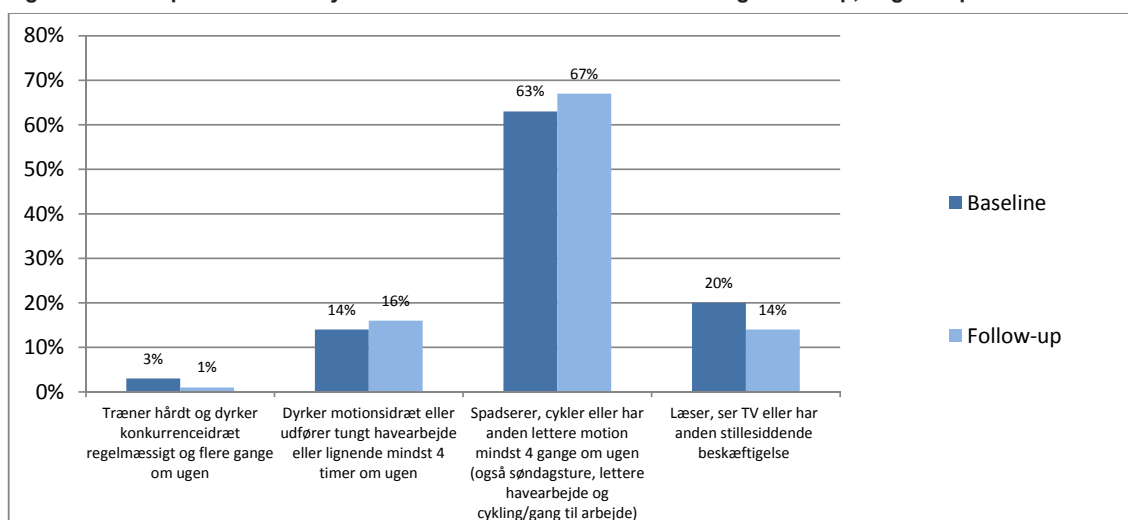
5.3 Respondenternes fysiske aktivitet og brug af lokalområdet

Det følgende afsnit omhandler respondenternes fysiske aktivitet i fritiden samt deres brug af lokalområdet til rekreativ fysisk aktivitet før og efter etableringen af EGO aktivitetsområdet, Mellem bakkedrag og dalstrøg.

5.3.1 Fysisk aktivitet i fritiden

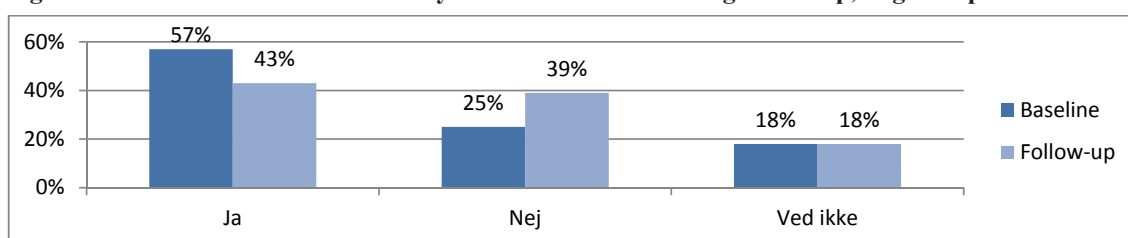
I spørgeskemaundersøgelsen er der blevet spurgt til, hvad respondenterne synes passer bedst som beskrivelse af deres fysiske aktivitetsniveau i fritiden. Andelen der angiver, at de laver stillesiddende aktiviteter er faldet fra 20 % i baselineundersøgelsen til 16 % i follow-up undersøgelsen. Modsat er det lidt flere i follow-up undersøgelsen (67 %), der angiver at de laver lettere motion mindst 4 gange om ugen end i baselineundersøgelsen (63 %) (se figur 5.3.1a). Der ses imidlertid ingen forskel på baseline- og follow-up undersøgelsen, når vi ser isoleret på gruppen af respondenter, der både har besvaret baseline- og follow-up undersøgelsen. 70 % svarer i begge undersøgelser, at de laver lettere motion mindst 4 gange om ugen og 13 % svarer i begge undersøgelser, at de laver stillesiddende aktiviteter. (Fremgår ikke af figuren). Det tyder således ikke på, at der er forskel over tid på respondenternes aktivitetsniveau i fritiden, men at det sandsynligvis er de lidt mere fysisk aktive respondenter, der har besvaret follow-up spørgeskemaet.

Figur 5.3.1a Respondenternes fysiske aktivitet i fritiden ved baseline og follow-up, angivet i procent.

Respondenterne blev også spurgt, om de godt kunne tænke sig at være mere fysisk aktive. Der er markant færre i follow-up undersøgelsen (43 %) end i baselineundersøgelsen (57 %), der angiver, at de gerne vil være mere aktive i hverdagen og markant flere i follow-up undersøgelsen (39 %) end i baselineundersøgelsen (25 %), der angiver, at de ikke ønsker at være mere aktive i hverdagen (se figur 5.3.1b).

Figur 5.3.1b Ønske om at være mere fysisk aktiv ved baseline og follow-up, angivet i procent.

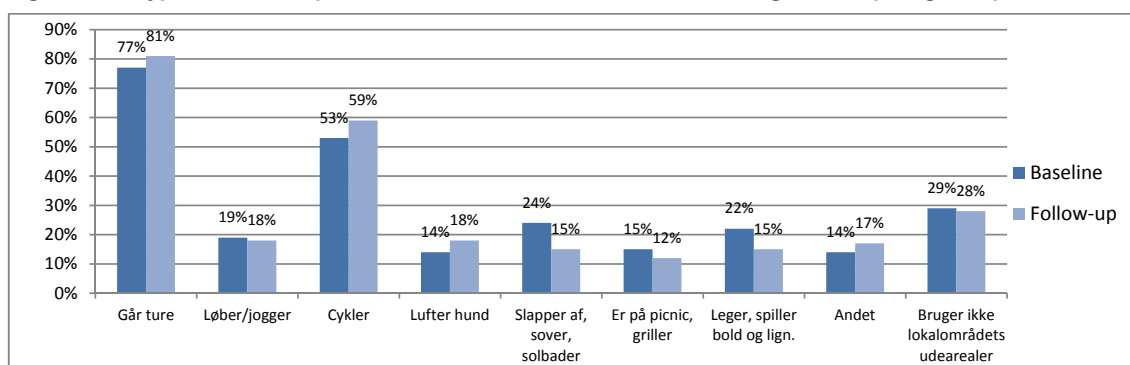

Ser man isoleret på gruppen af respondenter, der både har besvaret baseline- og follow-up undersøgelsen, er der stadig en forskel mellem respondenter i follow-up undersøgelsen (44 %) og respondenter i baselineundersøgelsen (55 %), der angiver, at de ønsker at være mere fysisk aktive om end forskellen er lidt mindre. (Fremgår ikke af figuren). Det tyder således på, at der er færre respondenter, der har et ønske om at være mere fysisk aktive efter etableringen af naturparken.

5.3.2 Brug af lokalområdet til rekreativ fysisk aktivitet

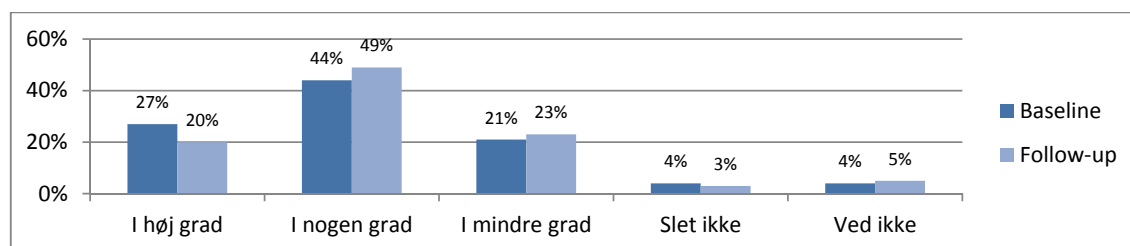
Af figur 5.3.2a fremgår det, at området i højere grad bruges til fysisk aktivitet end til stillesiddende aktiviteter såsom picnic og afslapning/solbadning. I særdeleshed angiver mange, at de går ture i lokalområdet (77 % i baselineundersøgelsen og 81 % i follow-up undersøgelsen) og en relativ stor andel angiver, at de cykler i lokalområdet (53 % i baselineundersøgelsen og 59 % i follow-up undersøgelsen). Imidlertid angiver næsten hver tredje respondent, at de ikke bruger lokalområdets udearealer. Der ses ikke de store forskelle i brugen af lokalområdets udearealer over tid.

Figur 5.3.2a Typer af aktivitet på lokalområdets udearealer ved baseline og follow-up, angivet i procent.

Respondenterne er også blevet spurgt om, i hvor høj grad, at de oplever, at der er folk, som leger eller bevæger sig udenfor i lokalområdet. En stor andel svarer, at der i nogen til høj grad er folk, som leger eller bevæger sig udenfor i lokalområdet (71 % i baselineundersøgelsen og 69 % i follow-up undersøgelsen). Der ses ingen forskel over tid i respondenternes svar om, hvorvidt der er folk, der leger eller bevæger sig udenfor i lokalområdet, dog er der færre i follow-up undersøgelsen (20 %) end i baselineundersøgelsen (27 %) der i høj grad oplever, at der er folk, som leger og bevæger sig udenfor i lokalområdet (se figur 5.3.2b).

Figur 5.3.2b Respondenternes oplevelse af leg og bevægelse udenfor i lokalområdet ved baseline og follow-up, angivet i procent.

5.4 Oplevelse og brug af EGO aktivitetsområdet

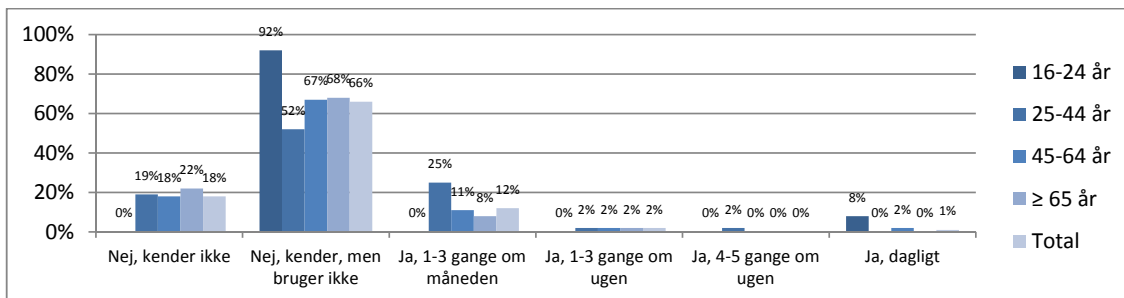
Det følgende afsnit omhandler respondenternes brug og tilfredshed med EGO aktivitetsområdet, Mellem bakkedrag og dalstrøg. Spørgsmålene, som dette afsnit beror på er primært fra follow-up undersøgelsen.

5.4.1 Brug af naturparken

I figur 5.4.1a nedenfor ses det, at en andel på 15 % af respondenterne svarer, at de bruger naturparken. De fleste svarer, at de bruger naturparken 1-3 gange i måneden (12 %). Der er flere i aldersgruppen 25-44 år, der bruger naturparken set i forhold til de øvrige aldersgrupper, men det er de 16-24 årige, der bruger stedet hyppigst. 84 % af respondenterne svarer derimod, at de ikke bruger naturparken. Heraf er der 18 % af respondenterne, der ikke bruger naturparken fordi de ikke kender den. Den største andel brugere (22 %) bor i lejlighederne umiddelbart syd og øst for naturparken. I rækkehusområdet umiddelbart vest for EGO området er der 20 %, der angiver, at de bruger naturparken, mens den mindste andel brugere (7 %) bor i fritliggende hus i det sydligste område af lokalområdet, hvor hver tredje respondent (34 %)

desuden angiver, at de ikke kender naturparken (Fremgår ikke af figuren). Det er imidlertid væsentligt at tilføje at det på baggrund af feltobservationerne synes primært at være børn i skolealderen der bruger naturparken, særligt børn fra det østlige boligblokområde, hvilket er en brugergruppe der ikke er inkluderet i spørgeskemaundersøgelsen (jf. afsnit 4).

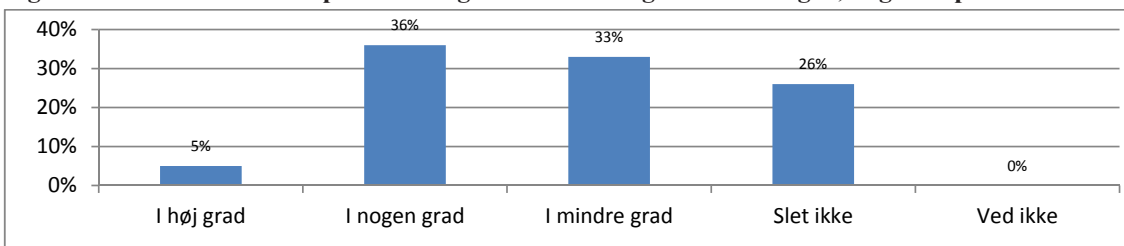
Figur 5.4.1a Brug af naturparken fordelt på alder, angivet i procent.

Blandt de respondenter, der har svaret at de bruger naturparken, benytter langt størstedelen området sammen med deres familie (ægtefælle, børn, børnebørn). Flere angiver også at de bruger naturparken med deres venner, naboer eller alene, mens ingen har angivet, at de benytter stedet med deres kollegaer. (Fremgår ikke af figuren).

Blandt de 15 % af respondenterne, der svarer, at de bruger naturparken, angiver lidt under halvdelen, at faciliteterne i nogen (36 %) til i høj grad (5 %) har givet dem mere bevægelse i hverdagen. 33 % anfører, at naturparken i mindre grad har givet dem mere bevægelse i hverdagen, mens hver fjerde respondent (26 %) har svaret at faciliteterne slet ikke har givet dem mere bevægelse i hverdagen (se figur 5.4.1b). Der er væsentligt flere kvinder (48 %) end mænd (28 %), der angiver, at naturparken i nogen til høj grad har givet dem mere bevægelse i hverdagen. (Fremgår ikke af figuren).

Figur 5.4.1b Hvorvidt naturparken har givet mere bevægelse i hverdagen, angivet i procent.

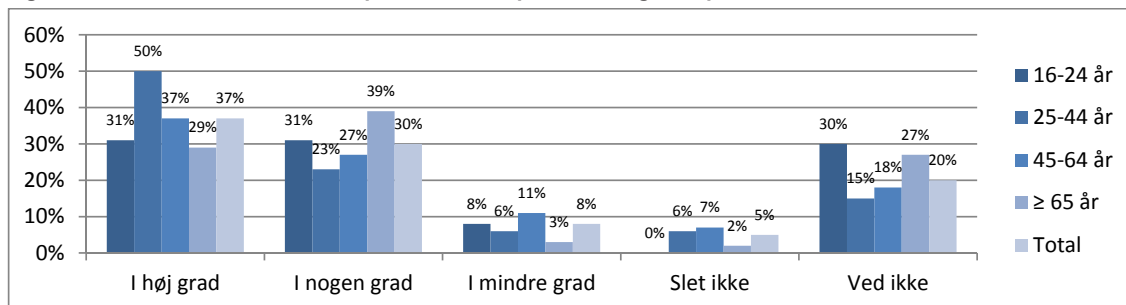

5.4.2 Synet på naturparken

Respondenterne anfører generelt at være udpræget tilfredse med etableringen af naturparken. 67 % af respondenterne synes i høj grad (37 %) eller i nogen grad (30 %), at det er godt at naturparken er blevet etableret. Der er lidt flere af de 25-44 årige (50 %) end de øvrige aldersgrupper, der i høj grad synes, at det er godt, at naturparken er blevet etableret. 13 % angiver, at de i mindre grad (8 %) eller slet ikke (5 %) synes, at det er godt at naturparken er blevet lavet, hvoraf det primært er de 44-64 årige der i mindre grad (11 %) eller slet ikke (7 %) synes, at det er godt at naturparken er blevet etableret. En andel på 18 % kender ikke naturparken

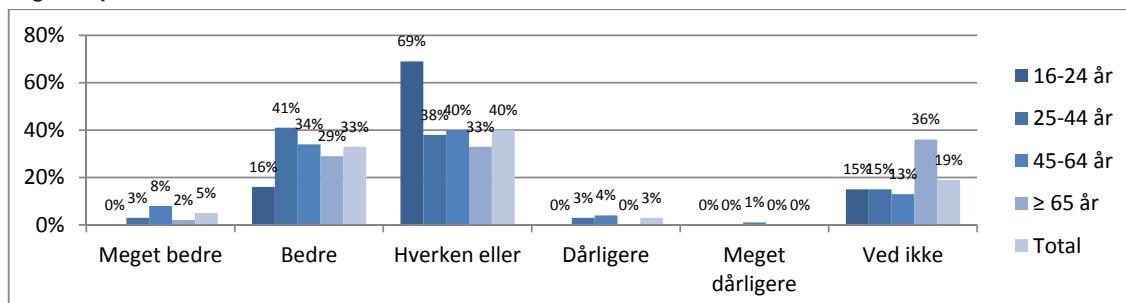
(jf. figur 5.4.1a). Det kan være en del af forklaringen på, at 20 % angiver, at de ikke ved, om det er godt at naturparken er blevet etableret (se figur 5.4.2a).

Figur 5.4.2a Tilfredshed med naturparken fordelt på alder, angivet i procent.

Der blev i undersøgelsen også spurgt til, om respondenterne synes, at deres lokalområde er blevet et bedre eller dårligere sted at bo efter, at naturparken er blevet etableret. Af figur 5.4.2b fremgår det, at lidt flere end hver tredje respondent synes, at deres lokalområde er blevet et bedre (33 %) eller meget bedre (5 %) sted at bo efter, at naturparken er blevet etableret. Kun 3 % synes, at deres lokalområde er blevet et dårligere eller meget dårligere sted at bo efter, at naturparken er blevet etableret. Der ses ikke de store kønsmæssige forskelle i synet på hvorvidt lokalområdet er blevet et bedre eller dårligere sted at bo efter etableringen af naturparken. (Fremgår ikke af figuren).

Figur 5.4.2b Hvorvidt lokalområdet er blevet et bedre eller dårligere sted at bo efter etablering af naturparken, angivet i procent.

I spørgeskemaet var der også en åben svarkategori, hvor respondenterne havde mulighed for at skrive hvad de synes om naturparken Mellem bakkedrag og dalstrøg. Mange respondenter benyttede denne mulighed og hovedparten af udsagnene er positive, dog er der også anført nogle negative udsagn om naturparken.

Mange giver udtryk for, at de synes det er godt at græsarealet er blevet udnyttet til et aktivitetsområde med bl.a. en svævebane, som opleves som meget populær. Mange forældre, bedsteforældre og sågar oldeforældre skriver at de bruger området med børn. Også motionister og hundeluffere skriver at de bruger området som en ekstra mulighed for motion på løbe- og gåturen. Nogle skriver desuden at græsarealet er et trygt sted at lade børnene lege modsat p-pladsen i det østlige boligområde, hvor en del børn tidligere opholdt sig. Flere af respondenterne bosat i de fritliggende huse i den sydlige del af lokalområdet skriver imidlertid at de

ikke bruger aktivitetsområdet, men i stedet bruger de rekreative områder mod syd.

Der er imidlertid mange af respondenterne, der savner aktivitetsmuligheder i naturparken, som appellerer til andre brugergrupper end børn i skolealderen. Der nævnes træningsredskaber, bordbænksæt, rulleskøjtebane, overdækningsmuligheder, skyggefuldbeplantning, krolf, petanquebane, fodboldbane og legeredskaber til mindre børn. Desuden er der mange der synes aktivitetsområdet virker halvfærdigt og misvedligeholdet. Flere skriver at græsset er meget højt og vanskeliggør brugen af nogle af faciliteterne og ved kraftig regn oversvømmes *gryden*, hvilket kan være farligt når børn færdes alene på aktivitetsområdet. Flere af udsagnene stemmer overens med fundene i feltobservationerne (jf. afsnit 4).

6. Konklusion

Overordnet handler EN GOD OMVEJ om at udvikle nye og overraskende kreative aktivitetsområder, som kan invitere til bevægelse, og som ikke nødvendigvis kræver mange anlægskroner at realisere. Det overordnede mål med projektet er realiseret. Desuden er der på baggrund af de indsamlede data og det efterfølgende analysearbejde belæg for, at Sønderborg Kommune har indfriet deres eget mål om at skabe et bakkelandskab til spontan bevægelse og ophold for beboerne i området.

Med naturparken Mellem bakkedrag og dalstrøg, placeret på en uudnyttet græsmark i tilknytning til større boligområder, er der implementeret et rekreativt bevægelsestilbud i lokalområdet, der opleves som et godt og trygt alternativ til de øvrige rekreative tilbud i lokalområdet. Beboernes tilfredshed med mulighederne for at mødes, lege og at være fysisk aktiv i lokalområdet er øget efter etableringen af naturparken og tilmed synes flere af beboerne, at lokalområdet er blevet et bedre sted at bo.

Naturparken bruges primært af nærområdets børn, både alene, med venner og sammen med forældre, bedsteforældre og oldeforældre. Der ses samlet set i spørgeskemaundersøgelsen ingen målbar ændring i det fysiske aktivitetsniveau i fritiden blandt beboerne i lokalområdet. Dog angiver lige knap halvdelen af naturparkens brugere, at aktivitetsområdet i nogen til høj grad har givet dem mere bevægelse i hverdagen. Det er herunder væsentligt at pointere, at børn, som er den primære brugergruppe, ikke er inkluderet i spørgeskemaundersøgelsen.

Eftersom naturparken var tiltænkt som et samlingssted for alle beboere på tværs af boligområder, kan det overvejes at implementere tiltag, der appellerer til andre brugergrupper end børn i skolealderen. Beboerne nævner i den forbindelse træningsredskaber, bordbænksæt, rulleskøjtebane, overdækningsmuligheder, skyggefuldbeplantning, krolf, petanquebane, fodboldbane og legeredskaber til mindre børn, som mulige tiltag for andre aldersgruppe. Desuden bør stedet løbende vedligeholdes for at fastholde brugerne.

Referencer

Dunton GF, Kaplan, J, Wolch J, Jerrett M, Reynolds KD (2009). Physical environmental correlates of childhood obesity: a systematic review. *Obes. Rev.*, 10, 393-402.

Floriani V & Kennedy C (2008). Promotion of Physical activity in children. *Curr. Opin. Pediatr.*, 20, 90-95.

Kiens B, Beyer N, Brage S, Hyldstrup L, Ottesen LS, Overgaard K, Pedersen BK, Puggaard L. (2007). Fysisk inaktivitet – konsekvenser og sammenhænge, Motions- og Ernæringsrådet.

Limstrand T (2008). Environmental characteristics relevant to young people's use of sports facilities: a review. *Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports*, 18, 275-287.

Sundhedsstyrelsen (2011). Den Nationale Sundhedsprofil 2010. Hvordan har du det? Sundhedsstyrelsen, Center for forebyggelse.

Troelsen J, Roessler KK, Nielsen G, Toftager M (2008). De bolignære områders betydning for sundhed. Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet.

Bilag

Bilag 1: Fotos af Mellem bakkedrag og dalstrøg – Før etablering

Græsmarken set fra forskellige vinkler

Trampespor

Bilag 2: Fotos af Mellem bakkedrag og dalstrøg – Efter etablering

Naturparken set fra forskellige vinkler

Gryden

Hul i hegnet – bruges som passage til naturparken

Svævebanen

Boligforeningernes legefaciliteter

Serien MOVEMENTS

Se de tidligere udgivelser i rapportserien på CISC's hjemmeside: www.sdu.dk/cisc

- 2012:17 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Naturparken Mellem Bakkedrag og Dalstrøg - Evaluering af en omdannet græsmark ved boligbebyggelse i Sønderborg.
- 2012:16 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: En Voldsom Omvej - Evaluering af en omdannet støjvold i Solrød.
- 2012:15 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Pixlpark - En Digital Legeplads - Evaluering af en omdannet plads i en ny bydel i Roskilde.
- 2012:14 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Et bevægelseseksperimentarium - Evaluering af en omdannet park ved Sundhedscentret i Nykøbing Sjælland.
- 2012:13 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Sidesporet - Evaluering af en omdannet asfaltplads ved Nørre Aaby station.
- 2012:12 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Opfordring til udfordring - Evaluering af omdannede restarealer i Kolding Bycentrum.
- 2012:11 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Byens Arena - Evaluering af en omdannet parkeringsplads ved boligbebyggelse i Høje Gladsaxe.
- 2012:10 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Dronningens Bastion - Evaluering af en omdannet bastion på et historisk voldanlæg i Fredericia.
- 2012:9 Thomas Skovgaard, Kurt Lüders, Jesper von Seelen, Mette Munk Jensen, Bjarne Ibsen, Casper Due Nielsen og Tobias Marling: Svømning i den danske folkeskole.
- 2012:8 Bjarne Ibsen, Venka Simovska og Henrik M. Larsen: Tilgængelighed til og deltagelse i idræt blandt børn og unge på Vesterbro: Evaluering af DGI-byens børne- og ungeprojekt Go-Active.
- 2012:7 Bjarne Ibsen ... et al.: Idrættens outsiders - Inklusion eller eksklusion af vanskeligt stillede børn og unge i idræt: Evaluering af puljen til idræt for vanskeligt stillede børn og unge.
- 2012:6 Jan Arvidsen, Karen Dalgaard Pedersen og Søren Andkjær: Rum og rammer for Aktivt Udeliv : Et litteraturstudie om naturlige omgivers betydning for Aktivt Udeliv.
- 2012:5 Bjarne Ibsen: Human Ressource Management for Volunteers in Sports Organisations in Europe.
- 2012:4 Charlotte Skau Pawlowski og Jens Troelsen: EN GOD OMVEJ - Bevægelse i lokalområdet: Kvalitativ analyse af den kommunale planlægnings- og implementeringsproces forbundet med projektet.
- 2012:3 Louise Kamuk Storm, Simon Madsen og Bjarne Ibsen: Evaluering af projekt Grib Chancen.
- 2012:2 Louise Bæk Nielsen og Bjarne Ibsen: Idrætsdeltagelse og idrætsfaciliteter i Vordingborg Kommune.
- 2012:1 Thomas Gjelstrup Bredahl: Slutevaluering af Greve Kommunes metodeudviklingsprojekt "MultiMinen" - For 6-8 årige børn med overvægt.
- 2011:6 Peter Lund Kristensen: Evaluering af 'Sunde vaner fra barnsben': Den kvantitative del - Vejle Kommune.
- 2011:5 Louise Kamuk Storm, Simon Madsen og Bjarne Ibsen: Evaluering af 'Bevæg dig sund og glad: Et projekt i Esbjerg Kommune for overvægtige børn og deres familier.

- 2011:4 Jan Toftegaard Støckel: Evaluering vedrørende projekt Idrætszen.
- 2011:3 Bjarne Ibsen og Louise Bæk Nielsen: Idræt og idrætsfaciliteter på Bornholm.
- 2011:2 Jakob Haahr og Søren Andkjær (red.): Muligheder og begrænsninger for friluftsliv: Konference rapport - artikler og abstracts.
- 2011:1 Ejgil Jespersen: Evaluering af Krop og Kontor forsøgsprojekter.
- 2010:7 Pernille Andreassen: Evaluering af 'Sunde vaner fra barnsben' - Vejle Kommune.
- 2010:6 Forskningsenheden for 'Bevægelse, Idræt og Samfund' (BIS): Forskningsprofil og udviklingsplaner for 2010-2014.
- 2010:5 Bjarne Ibsen, Anne Mette Walmar Hansen og Eva Vennekilde: Ændringer i kommunal idætspolitik efter kommunalreformen.
- 2010:4 Karsten Østerlund: Gå i Gang: Slutevaluering.
- 2010:3 Lise Specht Petersen: Rum for idræt og leg på Vesterbro.
- 2010:2 Bjarne Ibsen og Carsten Hvid Larsen: Aktivitet eller idrætspolitisk arbejde? Frivilligt arbejde i DGI Vestsjælland og DGI Nordsjælland.
- 2010:1 Bjarne Ibsen, Jan Toftegaard Støckel og Charlotte Klinker: Børn og fysisk aktivitet på Vesterbro.
- 2009:7 Lise Specht Petersen og Bjarne Ibsen: København – en by i bevægelse: evaluering af Københavns Kommunes motionsstrategi.
- 2009:6 Ole Lund: Evaluering af projekt 'Sund Cirkel'.
- 2009:5 Carsten Hvid Larsen og Bjarne Ibsen: Frivilligt arbejde i Gigtforeningen.
- 2009:4 Ole Lund: Sund indskoling – evaluering af sundhedsfremmende indsatser i SFO og indskoling i Frederikshavn Kommune.
- 2009:3 Kirsten Kaya Roessler: Gruppesamtaler som psykologisk behandling af kroniske smerter: erfaringer fra projektet "Tilbage til arbejdet".
- 2009:2 Lars Breum Christiansen og Jens Troelsen: Bevægelsesmuligheder i Kolding By 2008.
- 2009:1 Ole Lund: Rend og Hop – Vi si'r stop: et sundhedsprojekts bestræbelser på at skabe bedre betingelser for det sunde liv i Varde Kommune.
- 2008:10 Lars Breum Christiansen og Jens Troelsen: Bevægelsesmuligheder i Roskilde By.
- 2008:9 Per Jørgensen: Idrætspolitik i Gentofte Kommune gennem 100 år.
- 2008:8 Jens Høyer-Kruse, Malene Thøgersen, Jan Toftegaard Støckel, Bjarne Ibsen: Offentlige-frivillige partnerskaber omkring børn og fysisk aktivitet.
- 2008:7 Pernille Vibe Rasmussen: Foreninger og integration: Undersøgelse af foreningers vilkår for integrationsarbejde i Københavns Kommune.
- 2008:6 Thomas Gjelstrup Bredahl: Ekstern evaluering af Motion på Recept i Frederiksberg Kommune: September 2007.
- 2008:5 Thomas Gjelstrup Bredahl: Evaluering af Motion på Recept i Nordjylland 2007.
- 2008:4 Jens Troelsen, Kirsten Kaya Roessler, Gert Nielsen og Mette Toftager: De bolignære områders betydning for sundhed: hvordan indvirker bolignære områder på sundheden? – og hvordan kan udformningen gøres bedre?
- 2008:3 Ole Lund og Pernille Andreassen: Gå i gang: evalueringsrapport.
- 2008:2 Jan Toftegaard Støckel (red.): Parallel leg eller integreret leg? – partnerskaber om børn, leg og bevægelse.
- 2008:1 Pernille Vibe Rasmussen og Kirsten Kaya Roessler: Stofmisbrug og fysisk aktivitet: Evaluering af "Krop og læring – Mere styr på eget liv".
- 2007:1 Bjarne Ibsen: Børns idrætsdeltagelse i Københavns Kommune 2007.